

„Danskere“

ET NYMÆDS- OG OPBYGGELSESLAD FOR DET DANSKE FOLK I AMERIKA,

udgivet af
Danish Lutheran Publishing House,
Blair, Nebraska.

„Danskere“ udkommer Onsdag i hver Uge.
Pris pr. Aargang:
De Forenede Stater \$2.00. Udlandet \$2.50
Bladet betales i Forskud.
Bestilling, Betaling, Adresseforandring etc. med Undtagelse af Bidrag til Bladets Indhold adresseres
DANISH LUTH. PUBL. HOUSE,
Blair, Nebraska.

Alle Bidrag til Bladets Indhold — Korrespondancer, Afhandlinger og andre Artikler — sendes til dets Redaktør:
A. M. ANDERSEN, Blair, Nebr.

Entered at Blair Post office as second class matter.

Acceptance for Mailing at special rate of postage, provided for in Section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on July 8, 1918.

I Tilfælde af, Bladet ikke modtages regelmæssigt, bedes man klage til det stedlige Postkontor. Skulde dette ikke hjælpe, bedes man henvende sig til „Danskere“s Kontor.

Advertising rates made known upon application.

Naar Læsere henvender sig til Folk, som avterer i Bladet, enten for at købe hos dem eller for at faa Oplysning om det avterede, bedes de altid omtale, at de saa Avertissementet i dette Blad. Det vil være til gensidig Støtte.

Det skandinaviske Bispemøde paa Kulla Gunnarstorp, som vi omtalte og meddelte adskilligt fra sidst, sendte et Telegram til de anglikanske Biskopper, der var samlet til Konferencen i Lambeth med broderlige Hilsener. Erkebiskoppen af Canterbury sendte i de anglikanske Biskoppers Navn et meget hjerteligt Svar.

Kristendommen det store Lægemiddel. Efter min Overbevisning er det Kristendommen, som er Menneskenes store Lægemiddel. Det er den, som læger Saarene i den enkelte Hjerte, og først og fremmest det Saar, der opstaar, naar et Hjerte er uden Gud. Det er den, som læger Huslivets Saar. Og det er den, som læger Saarene i det store Samfund. Det er Kristendommen, som maa løse det store europæiske Arbejderspørgsmaal. Og det er Kristendommen, som maa løse det lille Norges Husmandsspørgsmaal. —Christoffer Bruun.

Dansk Islands Kirkehistorie. Biskop Dr. theol. Jon Helgason i Reykjavik har paa Opfordring af dansk-islandsk Kirkeudvalg skrevet en Islands Kirkehistorie paa Dansk, den første Fremstilling af den Art paa det danske Sprog. Værket faar Titlen „Islands Kirke fra Trosskiftets Tid til vore Dage“ og bliver rigt illustreret. Det skildrer den katolske Kirkes sidste Dage paa Island samt Reformationsens Indførelse og fortæller om Kirkens Kaar og ledende Personligheder siden den Gang og helt op til Islands Nutid. Manuskriftet er færdigt fra Forf. Haand, og man haaber at kunne faa første Halvdelen i Begyndelsen af 1921 trods de vanskelige Forhold i Boghaandværket.

Dr. Hallesby „Om Nadveren“. Dr. Hallesby er vel kendt fra den nyere Tids Kirkestrid i Norge og som Forstander for Menighedsfakultetet. Han har skrevet en Bog „Om Nadveren“, om hvilken der skrives paa „Nationaltidende“'s Søndags-side: „Et godt Skrift til Hjælp og Betydning for Mennesker, der staar spørgende over for den helige Nadver, vil ikke kunne anbefales for meget. Og dette af den norske Præstelærer er saa klart og saa kønt, at det for tjener stor Udbredelse. Han gennemgaar de forskellige Nadveropfattelser og de Skriftord, der drejer sig om. Saa fremdrager han Sider ved Nadveren, som er altfor lidt paaagtede og kun sjældent kommer til Orde i Prædikenen, særlig Samfundssiden, og slaar til Lyd for at skille Skriftemalet fra Nadveren.“

Men bedst er det, naar Forf. til sidst samler sine Ord til en hjertelig Indbydelse til Herrens Bord. Et udmærket lille Skrift f. Eks. til at forære unge“ (79 Sider. Lutherstiftelses Forlag).

Vil Amerika gaa med til en anden Krig? Philadelphia „Public Ledger“ føler sig overbevist om, at vi ikke vilde gaa med paa en anden europæisk Forvikling, fordi den gamle Verdens Diplomat aldeles ikke har sat Pris paa amerikansk Idealisme. Redaktionsartiklen antyder, at vi gik med i Krigen med Ungdomsbegejstring og med Visioner, som ingen anden Nation kunde se. Nu vel, vi har før haft Drømme, der gik i Opfyldelse. Der udfoldedes paa dette Kontinent et Element af sand „Consecration“, som endnu vil slaa igennem i Verdenslivet. Og amerikansk Kierstendom vil proklamere det gennem Prædikestole i United States og Canada.

At en pietistisk Kristendom ikke kender noget til Samfundsmoralen, det kan være rimelig nok. At omdanne det borgerlige Samfund, hvad er det andet i Pietisternes Øjne end at være med at „lappes paa Verden“? „Overlad Verden selv at lappes paa Verden“, siger de, „og lad de døde begraves deres døde.“ For den Slags Folk maa „Verden“ saa gerne faa Lov at gaa sin egen skæve Gang. Og det er Pietismens Overvægt inden for vort Lands Kierstendom, der har voldt, at vi saa længe ikke har kendt til en kristelig Samfundsmoral. Hvad Professor Johnson siger i sin „Ethik“, giver ingen Retledning paa dette Omraade. Langt mindre indeholder det nogen Kraft, som skulde kunne meddele **Aandens Drift** til Deltagelse i Arbejdet. Men Kristendommen burde kunne meddele Aandens Drift til Deltagelse i Nutidens største og vigtigste Arbejde. —Chr. Bruun.

HERRENS FORJÆTTELSE.

Vi er i Færd med at indsamle til vor nye Skole. Inden du bestemmer, hvad du vil give, læs Herrens Forjættelse om at give: „Fører al Tiende til Forraads-huset, at der kan være Spise i mit Hus, og prøver mig dog derved, siger den Herre Zebaath, om jeg ikke vil aabne Himmelens Sluser og udgyde Velsignelse over eder i Overmaal.“ Mal. 3, 10. „Er Herren af dit Guds og af din Avls Førstegraade, saa skal dine Lader blive fulde med Overflod, og dine Persekar flyde over af Most.“ Ordsp. 3, 8—10. „Giver, saa skal der gives eder.“ Luk. 6, 38. „Det er saligere at give end at tage.“ Ap. Gr. 20, 35.

Og naar du skriver dit Navn paa Listen, tænk paa Herrens Ord: „Gud elsker en glad Giver.“ 2. Kor. 9, 7.

TAK FRA PAST. BUSCH.

Følgende fra Past. Busch har Samfundets Sekretær, Past. Andreassen, modtaget og sendt Dsk. til Offentliggørelse.

Kære Venner i den forenede dansk evang. luth. Kirke!

Inden jeg forlader Amerika, for at komme videre paa min Rejse ad Missionsmarkerne til, maa jeg have sendt en hjertelig Tak til de mangfoldige Venner, som har været saa meget for mig under mit Ophold i Amerika og har glædet mig saa saare meget.

Hvor har det været stort og værdifuldt for mig at færdes imellem Eder og atter efter 24 Aars Forløb se, hvor store Ting Herren har gjort imod Eder og brugt Eder til.

Med stor Ærbødighed ser jeg op til den forenede dansk evang. luth. Kirke og dens Arbejde og af hele mit Hjerte ønsker jeg Guds Naade fremdeles maa hvile over den og alle Eder, der lever inden for den og tjener i den.

Dejligt var det at færdes i blandt Eder, dejligt at prædike Guds Ord i Forsamlinger, dejligt at være Genstand for alle Kærlighed, der mødte mig overalt, hvor jeg kom frem.

Tak, hjertelig Tak! Kom mig i Hu! Tak!

Eders Ven Busch.

Kvindens Stemmeret.

Det er nu blevet en Grundlovsbestemmelse her i Landet, at Kvinden skal have samme Ret som Manden til at kaste sin Stemme i Anliggender, som afgøres af Folket ved Stemmegivning. Det er en Kendsgerning, som der nu maa regnes med.

Men for Benyttelsen af denne Ret er det ikke ud af Vejen at ræsonnere lidt om denne Sag.

Vi lægger Mærke til den nye Grundlovsbestemmelses Ordlyd. Den siger ikke, at Kvinden skal have Ret til at stemme, men derimod, at U. S., og hver Stat i Unionen, ikke nægter (eller begrænser) nogen af sine Borgere Ret til at stemme paa Grund af Køn.

Man er altsaa gaaet ud fra, at Sagen egentlig gjaldt Nægtelse eller Begrænsning af Stemmeretten forer to Klasser Mennesker, som hidtil har været, og fremdeles er, nægtet Stemmeret, nemlig Børn eller mindreaarige og saa Forbrydere (ikke at tale om Udlandinge, som ikke er Borgere). Hidtil har den voksne Kvinde, hvad Stemmeret angaar, været sat i Klasse med mindreaarige og Forbrydere. Negre fik Lov at stemme, vore Kvinder ikke. Nu har Landet sagt, at saadan skal Forholdet ikke være herefter.

Ved mange Anledninger i Livet skal der drages Grænse, og det synes altid at være svært at bestemme, hvor Grænsen skal drages.

Hvem skal bestemme Landets politiske Forhold? Hvem skal give et Land Love? Hvem døømme i Sager? Hvem regere?

Man har steds ment, at de oplyste skulde regere og styre, de uoplyste lade sig regere og styre. I Forhold dertil sættes saa Grænsen for Stemmeret.

Derfor havde Borgerne, Folket, i gamle Dage, da Oplysning var mindre almindelig, ingen Stemmeret, ingen Ret til at gøre deres Indflydelse gjældende i Forhold til Regeringen. Men Monarkiets, Aristokratiets, Bureaukratiets og Autokratiets Tid er forbi, efter at Oplysningen er bleven mere almindelig.

Hertil kommer hævder vi „Regering af Folket, ved Folket og for Folket.“ (Det gør man ogsaa her og mindre i den gamle Verden).

Men netop naar der skal regeres „ved Folket“, bliver der Tale om Valg af Personer til at sætte i Spidsen for et Lands Regering — Lovgivere, Dommere, Eksekutiver eller Udøvere; thi direkte kan Folket jo ikke regere, og Valg kan kun udføres ved Stemmegivning. Hvor skal saa Grænsen for Stemmeretten drages?

Der var maaske Grund til at nægte uoplyste Stemmeret, og vi hørte nylig, at der skal være 10,000,000 uoplyste Mennesker her i Landet. Det forholde sig, som det maa, men Kvinderne kan ikke uden videre henregnes til de uoplyste.

Manden og Kvinden er nu skabt til at følges ad gennem Livet. Uden Samliv mellem Mand og Kvinde vilde Menneskeslægten snart dø ud. Der skal baade Mand og Kvinde til at danne et Hjem.

Drenge og Piger vokser op Side om Side i det samme Hjem. De gaar til Skole sammen, og de studerer de almindelige Dannelesfag sammen. Hvorfor saa sætte Grænse mellem dem, saa snart det gjælder Stemmeretten?

Jo, siger man, vi bør betragte Familien som en Enhed og Manden som Familiens Representant. Altsaa, naar han stemmer, stemmer Familien igennem ham.

Der er noget i dette Argument; det er vistnok det stærkeste Argument, der har været brugt for at nægte den voksne Kvinde Stemmeret.

Men — dels er der Kvinder, som ikke har en Mand til at representere sig, Kvinder, som holder Ejendom og betaler Skatter etc., og der er andre, hvis Mænd repræsenterer dem daarlige. Og i de Tilfælde, hvor Manden repræsenterer Familien paa en værdig Maade, vil Manden og hans Hustru i Reglen kaste deres Stemme paa samme Side og for samme Kandidat, saa der gør det ingen Forskel i Udfaldet.

Et andet Argument, der har været brugt imod Kvindens Stemmeret er, at man har regnet Stemmeret med under, hvad man kalder „Kvindens Emancipation“. Det beror paa et Fejlsyn. Kvinden kan godt, fordi hun faar Stemmeret, blive ved at have sit Livssfære og sin Livsgerning i Hjemmet.

Det synes os, at det just er som Representant for Hjemmet, Kvindens Stemme kan ventes at faa ganvlig Indflydelse. Hjemmet er Samfundets fornemste Livssfære, og medens Manden naturligt har Syn for alt det udenfor Hjemmet, hvor han har sit Arbejde og sin Fortjeneste, saa har Kvinden naturligt klart Syn for Hjemmets Behov og Krav.

Med Kvindens Stemmeret følger naturligt hendes Valgbarhed. Men ogsaa her gjælder det, at man slet ikke behøver at frygte for, at det naturlige Forhold skal blive forstyrret. Vælgerne, baade de kvindelige og de mandlige, vil sikkert vise Skøn nok til ikke at kaste deres Stemme for en Kvinde til en Stilling, hvortil hun ikke er skikket.

Men netop nu, da Kvinden har faaet Stemmeret, gjælder det om, at enhver brav Kvinde benytter den, saa hendes Indflydelse til en god Sags Fremme ikke skal savnes.

Bibelskolen i Elk Horn.

„Hvordan gik det saa med Bibelskolen i Sommer?“ er vi bleven spurgt Gang paa Gang. Vi tænkte ikke at skrive derom. For det er saa som saa at skrive om et Arbejde, man selv er Part i. Men det kan jo være, at det er bedst at sige lidt om den.

Vi vidste paa Forhaand, at Juli Maaned er en travl Tid og tillige, at ikke mange kunde rejse for at komme paa en saadan Skole i 14. Dage. Men vi vilde prøve paa at gøre det selv og for Folk særlig her omkring.

Og det gik godt, ikke saa lidt over Forventning baade hvad Tal og Tone angaar. Vi begyndte med mellem 20 og 30. Men disse arbejdede og fik andre med, saa vi efterhaanden blev 70. Havde Møder Formiddag, Eftermiddag og Aften. Ved Aftenmøderne kunde der jo ofte være en Del flere, som ikke regnes med i disse Tal.

Det hjalp godt, at der fra Begyndelsen af var en Flok baade af Tilrejsende og her fra, som kunde og vilde slaa den gode Tone an og holde den i Strømgang. At vi havde nok af „De Unges Sangbog“ med de mange nye Sange og Toner, var en saa velsignet Hjælp, at vi ikke vilde have undværet den for meget. Noget af en „ny Sang“ — jeg mener i Klanger — føltes ikke saa sjældent.

Saa blev der en Velvilighedens Aand som selv dette korte Samliv fik i Grøde. Tænker, at nogle af dem, der var med, vil holde dem i Live ved at lade sig studere de almindelige Dannelesfag sammen. Hvorfor saa sætte Grænse mellem dem, saa snart det gjælder Stemmeretten?

Jo, siger man, vi bør betragte Familien som en Enhed og Manden som Familiens Representant. Altsaa, naar han stemmer, stemmer Familien igennem ham.

ikke om det vil jeg skrive her. Men er der Præstebrodere, der tænker paa saadant, kan de skrive, og jeg skal svare.

I glad Taknemmelighed føler vi, at Gud var god og ordnede alt saa godt for os foruden og forinden i de korte 14 Dage. Og han gav os Venner med noget af hans Sind til at hjælpe os.

Nummer to i Sangbogen: „Hellig, hellig, hellig! Herre Gud almagtig!

Aarle ved Morgen vor Sang skal hæve sig!”

blev vor Skoles Flagsang. Mægtig, gribende er baade Sang og Tone. Faa den lært over alt.

„En god Opfindelse“, kaldte en det, da vi en af de første Dage foreslog, at hele Flokken hellere maatte faa Kaffe om Eftermiddagen mellem de to Biltimer. Det viste sig at være rigtigt. De villige Hænder og Munde gjorde, at det „tog næsten ingen Tid.“ Men man sundede sig lidt og fik en lille Samtale. Og saa friskere igen.

Det var i Overgangstiden mellem de gamle og ny Kartoffler — 5 a 6 Doll. pr. Bu. Vi købte ny Kartoffel til en Dags Tid, men saa kom de af sig selv, til vi sluttede. Ligesaa med adskilligt andet, Alt i alt synes vi, som en udtrykte sig, at „det var en god Begyndelse.“

Kr. Anker.

GENFORENING MED SØNDERJYLLAND.

En Film af de store Festligheder er til gratis Disposition for danske Foreninger, Højskoler o. s. v.

Presseafdelingen af det danske Gesandtskab i Washington har modtaget en Film af Genforeningsfestlighederne i Sønderjylland.

Disse levende Billeder af den største Dag i Danmarks nyere Historie, vil sikkert være af ualmindelig Interesse for de Danske i Amerika, hvoraf jo kun faa kunde være personligt til Stede da Kongen red over den gamle Grænse, og Sønderjylland atter blev forenet med Moderlandet.

For at give de flest mulig Lejlighed til at se Filmen, vil denne blive stillet gratis til Disposition for danske Foreninger, Loger, Kirker, Højskoler o. s. v. til Forevisning enten i disse Lokaler eller andetsteds, hvor et Arrangement lader sig træffe. Det ønskes kun, at Forevisningen sker gratis, eller, hvis en Entre er nødvendig for at dække eventuelle Udgifter, at denne da bliver sat saa lavt som vel muligt. Billederne maa forevises af en kompetent Film-operator og paa et ordentligt Apparat, saa Filmen ikke tager Skade og bliver ubrugelig efter et Par Forevisninger.

Foreninger, Højskoler o. s. v., der er interesserede i at laane Filmen, kan skrive til:

Press Department,
Danish Legation,
433 Southern Building,
Washington, D. C.

Fremad!

Ja, fremad gaar det stadigt med Indsamlingen til vor Skole. Den ene Opmuntring kommer efter den anden. Alle synes at glæde sig ved Tanken om en tidssvarende Skole i vort Samfund, hvor den opvoksende Ungdom kan erholde fuld College Uddannelse under kristelig Paa-virkning. Pastor M. Th. Jensen, Selma, California, skriver og takker Komiteen for den Tillid, den har bevist Menigheden i Selma ved at sætte dens Quota til \$12,000.00, og han fortæller saa samtidigt, at Menigheden har \$13,000.00 paa sin Liste, og at Summen vokser stadig. Tillige minder han mig om, at Komiteen, der bad ham om at fuldføre den Del af Indsamlingen, som Pastor M. N. Andreassen ikke kan overkomme — har sat ham til at skumme Skummetælken, da Past. Andreassen jo tager Fløden. Men

det herlige ved det er, at Pastor Jensen erklærer sig baade villig og glad til at udføre den Tjenergerning. Saadan bør det ogsaa være over hele Linien! Jeg har endnu ikke faaet et eneste mistrøstisk Brev. Alle siger: Fremad! og fremad gaar Sagen. Lad ogsaa den aandelige Side af Sagen gaa fremad. Ja, fremad, „nærmere Gud til dig.“

Hermed en hjertelig Tak til alle, der arbejder med Glæde for at naa Maalet.

Eders i Tjenesten.
J. J. Kildsig.

FRA VORT EGET LAND

Oversvømmelse i Kanaz. Topeka, Kas., 26. Aug. Gypsum, i den centrale Del af Staten, er oversvømmet, og mange af Indbyggerne er indespærret i deres Hjem som Følge af ti Tommers Regn, som faldt der tidlig i Gaar. Hagl og stærk Vind ledsagede Regnen, der gik over den største Del af den nordlige Part af Staten, gjorde stor Skade paa Avl og Bygninger i Nærheden af Assaria. Gypsum Creek er gaaet over sine Bredder og hundredevis af Svin er gaaet med Strømmen, oplyses der hertil. Andre Smaafloede i Nabolaget stiger, og Farmerne forudsiger den største Oversvømmelse paa mange Aar. Rapporter om Regnfaldet til Vejrstationen her viser fire Tommer i Salina, 1.22 Tommer i Minneapolis, 1.18 Tommer i Cawker City, 1.84 Tommer i Smith Center og 2.03 Tommer i Topeka.

Skøn Erstatning. Soobanen har nylig betalt John Kalshan, Fond du Lac, Wis., \$15,000 som Erstatning for, at han var blevet overkørt med den Følge, at han mistede begge Ben. Sagen blev appelleret til Statens Højesteret, der stadfæstede Underrettsdommen.

TRINITATIS SEMINARIUM

Undervisningen i Klasserne tages, for dette Skoleaars Vedkommende, sin Begyndelse Tirsdagen d. 28. September, Kl. 9, Fmd., til hvilken Tid alle Studenter forventes at være til Stede.

P. S. Vig, Forstander.

Bekendtgørelse.

Kirkeraadet for den forenede danske Kirke afholder Møde i Dagen 14.—16. September d. A. paa „Dana“, Blair, Nebr.

Kirkeraadsmedlemmerne indvarsles herved til dette Møde. Mødetid Kl. 10½ Formiddag.

I broderlig Ærbødighed.

G. B. Christiansen.

Kredsmdøde.

Iowa Kreds afholder, om Gud vil, sit Aarsmøde i den danske lutherske Menighed, Davenport, Ia., fra 10.—12. September. Torsdag 9. Sept., Aften Kl. 8, Præstemøde. Mødet aabnes med Højmessegudstjeneste Fredag Formiddag Kl. 10½.

Følgende Emner foreligger til Drøftelse:

Kredsens Emne: „Hvordan skal vi bedst hjælpe vore Børn og unge til, at de vokse op hos Herren.“

Menighedens Emne: „Vort indre Missionsarbejde“.

Vi forventer, Kredsens Præster giver Møde, og Menighederne anmodes om at sende Delegerater.

Gud give i Naade et velsignet Møde.
A. M. Nielsen,
Kredsformand.

Den danske ev.luth. Menighed, Davenport, Ia., indbyder venligst til Kredsmdøde fra 10.—12. Sept. Tilrejsende bedes indmelde sig inden første Sept. til O. C. Christensen, 2136 Scott Str., Davenport, Ia. For Kost og Logi betales \$4.50. For enkelte Maaltider betales: Frokost 50c, Middagsmad 65c; Aftensmad 50c. Der kommer et Par Tog hertil fra Vest midt om Natten. Men Tilrejsende bedes, saa vidt muligt, komme til Davenport enten Torsdag Aften eller Fredag Morgen. Paa Menighedens Vegne.
W. C. Nielsen.